

FOGARAS ÉS VIDÉKE

Társadalmi, szépirodalmi és közgazdasági hetilap.

Előfizetési ár:
Helyben házhoz hordva, vidékre postán küldve:
Egész évre 8 Kor., félévre 4 K., 1/4 évre 2 K.
Egyes szám ára 16 fillér.

Megjelenik hetenkint egyszer: vasárnap.

Szerkesztőség és kiadó-hivatal: Thierfeld D. könyvkereskedése.

A hirdetések díját jutányosan számítjuk.
Nyílt tér: soronként 20 fill.
Hirdetések és Nyílt tér díja előre fizetendő
Kéziratokat nem adunk vissza.

Ne csüggedjünk! Ne pihenjünk!

Irta: HALMY GYULA.

A fogarasi embereket, még a régi lethargikus, darabont korszakból, bizonyos nemtörődömség s passzív rezisztencia jellemzi. — Nehezen hevülnek s ha egzaltált állapotba jutnak is, mint a szalmaláng, hamar ellobbannak s a tűz helyét nem jelzi még csak egy szemernyi parázs sem, a hamu alatt szén marad ott csupán, kiégett, fekete szén. Ha hozzáfognak is valamihez, de az nem sikerül: elcsüggednek, abba hagyják a harcot, leszerelnek és pihennek.

Nincs bennük szívósság, kitartás! Hidegvérrel, közönyösen fordulnak el a legszebb eszméktől, tervektől, azzal a szálló igével, hogy: *kivihetetlen, hagyjuk abba punktum!* . . .

Hiszen igaza van a latinnak: „sunt certi denique fines! . . .” Vannak bizonyos dolgok, s azután végük van! Hiszen igaz az, hogy vannak; de nem minden eszme és terv illeti meg a „halva született” elnevezést.

Mi megfordítjuk a dolgot s erre azt mondjuk: „*occasio facit furem*” az alkalom szüli a tolvajt, az alkalom, a körülmények. A szívós kitartás, küzdelem izzó kohójában születik meg s lát napvilágot minden terv, minden eszme, minden gondolat, akkor amikor isten, ember ellené küzd, harcol.

Igaz ugyan, hogy nem egy apostol, martir olvérzik egy-egy eszme megvalósulásának a köntöse alatt, de hol vannak a *váteszek, heroszok*, akik az elcsüggedt népet buzdítják, bátorítják, lelkesítik a kanaánba vezetik. A forradalom után, ha nem lettek volna a lánglelkű próféták, költők, — akik bár allegorice irtak — elpusztult volna az egész nemzet.

Az atheizmus éppen úgy negatív teológia, mint a hogy negatív politika a forradalom. Mint kettő az újrafejlődés bevezető mozzanata.

Miért választja egy-egy kerület, vagy város maga részére a képviselőket? . . . Azért ugyebár, hogy az ilyen férfiú minél többször keresse föl a maga nyáját, tartsa azt össze, bátorítsa, biztassa és a nehéz napokban kalauza, kómesze legyen Puhatólja ki, hogy *mi kell a népnek* s hathatós elokvenciájával lelkesítse s hasson oda, hogy amire szükség van, vigye ki.

A mi prófétánk, váteszünk: *Mikszáth Kálmán*, a nagy nevű pennás lenne, de nem látjuk, nem halljuk soha sem! —

Habár ő joggal mondhatja, hogy Fogarason *nincs mit keresnie*, mert nem a fogarasiak választották meg őt, de nem halljuk, hogy Sárkányban, vagy Törösváron stb. megfordulna, vagy legalább látnánk, hogy a fentti helyeknek különösen szerzett volna valamit?

Hát ez a hála, ez aköszönet?! . . .

Más képviselők legalább ígérgetnek, ha nem tesznek is, de ő még azt sem teszi.

Itt van például a *telefonhálózat*, a *penzügyigazgatóság*, *kir. törvényszék* stb. . .

Tett-e, vagy tesz-e ő ezekben valamit? . . . Ugyebár: *semmit!*

Minden tett, minden *munka főispánunk vállára nehezedik!*

Igaza van a régi közmondásnak, hogy az isten a szegényt el nem hagyja! Mindig szokott melléje rendelni valakit, aki *azután* őt gyámolítja, segíti. Ha *Széll József* főispánunk nem lenne

olyan, *amilyen*, akkor ugyan hova jutnánk? . . .

Elpusztulnánk, tönkre mennénk!

A főispán eredményes tettei után, most már Mikszáthon volna a sor, hogy vinné ki nekünk a *penzügyigazgatóságot* és a *kir. törvényszéket!* De azt tőle ugyan hiába várjuk.

Ő ugyan nem tesz semmit, de ez éra alatt ő arra nem is képes.

Jó volna ha összeállnánk s egyesült erővel megfosztanánk attól a mandátumtól, amelyet ő most *haszontalanul élvez*; vagy lemondásra kényszerítenénk s olyan embert küldenénk a parlamentbe, *aki érdekeinket szívén, lelkén hordozza s cselekszik, tesz, áldoz értünk!* Mint szokták mondani: „*meghalt a király, éljen a király!*” *Válasszunk új képviselőt!* Hála istennek napról-napra gyarapodunk, fejlődünk, haladunk, mert agilis főispánunknak a bársonyszék nem a pihenés, a tétlenség otthona, hanem a munkáé, aki nem ismerve akadályt, távolságot, jön, megy, hogy a megye érdekeit megvédje s a régen szönyegen fekvő eszméket, terveket feltámassza s diadalra vigye.

A nagy munkának, a sziszifuszi, herkulési dolgoknak az lesz a betetőzése, ha a *penzügyigazgatóság* s a *kir. törvényszék* — *mint a megye fejei* — Fogarason lesznek.

Mert számtalan példa demonstrálja már, hogy Fogaras *penzügyigazgatóság* és *királyi törvényszék* nélkül meg nem élhet. Ezek nélkül csonka *„hiányzik a legfőbb testrésze a caput.”*

Hiszen tudják azt jól polgártársaink, hogy mennyi anomália, mennyi ké-

Sirolin

Emeli az étvágyat és a testsúlyt, megszünteti a köhögést, váladékot, éjjeli izzadást.

Tüdőbetegségek, hurutok, számkökögés, skrofulozis, influenza

ellen számtalan tanár és orvos által naponta ajánlva.

Mint hogy értéktelen utáztatokat is kínálnak, kérjen mindenkor „Roche” eredeti csomagolást.

F. Hoffmann-La Roche & Co. Basel (Svájc)

„Roche”

Kapható orvosi rendelésre a gyógyszerárban. — Ára üvegenként 4.— korona.

rés, könyörgés, irka, firka fordul elő az adókiivetés után. Sok polgárra méltánytalanul van kivétel az adó, sok kevesebbet fizet, mint amennyit kellene vagy többet s mennyi sokba kerül viszont az államnak, hogy adóügyi dolgokban a pénzügyi tisztviselőknek el kell jönniök Fogarasra, ami nagyon természetesen, sok uti számlát, kiszállási pénzeket involvál és ezek mellett tévedéseket, félreértéseket és méltatlankodást hagy hátra maga után.

Egy megyét pénzügyigazgatóság és kir. törvényszék nélkül elképzelni nem lehet; mert minden megyének meg van a maga adóprése, meg vannak a maga bűnösei, delikvensei, akik felett az illető megyének a hivatalos forumai ítélkeznek.

Fogaras megyei székhely s ha baja van az adó terén, hát mennie kel Brassó (tehát más megye) pénzügyigazgatójához, ha valaki az itteni járásbírósnál elvesziti a pert, hát utaznia kell neki Brassóba sítélkeznek felette ottolyan egyének, akik az itteni szokásokat, viszonyokat nem ismerik kellőleg s idő kell rá, míg körül-belől áttanulmányozzák az illető ügyét, hogy a meritoriális ítéletet meghozhassák. Mert hiába, azok a törvényszéki bírák is emberek, akiknek az illető megye népének a jellemét, szokásait erkölcesit stb. tanulmányozniok kell a kriminális ügyekben, mert anélkül ítéletet nem hozhatnak.

Továbbá Brassónak: 92.589 lakosa van, Fogarasnak pedig: 92.145. Tehát Brassó vármegyének csak 444 lakossal van több mint Fogarasnak.

Valóban jogosan és méltán követelheti tehát a pénzügyigazgatóságot és a királyi törvényszéket Fogaras.

A pénzügyigazgatósági palotára nézve a 800 koronás tervrajz úgy is ott hever már a városháza valamelyik fiokjában s lakások is vannak s ha tényleg megkapjuk: akár az egyiket, akár a másikat, hát élelmes és stájerolni szerető házi uraink ugyis építkezni fognak, hogy az alkalmat, illetve a medvét el ne szalasszák.

Legközelebbi számunkban a törvényszékre vonatkozólag hiteles számokkal adatokkal fogunk előhozakodni, hadd demonstráljanak a számok s kérjék a kir. törvényszéket. Ami pedig a pénzügyigazgatóságot illeti, az már ugyis tervrajzban hever, hát támasszuk fel, ne mondhassák azt, hogy hiába fizettünk.

Nagy dolgok ezek az igaz! Azt szokták mondani: in magnis rebus voluisse sat est!... Nagy dolgokban akarai is elég! De mi ne csak akarjunk, ne csüggedjünk, hanem tegyünk.

Sokan mondhatják erre, hogy haszontalan irka-firka az egész, nem lesz abból úgy sem soha semmi.

Mi szönnnyegen tartjuk ezeket a terveket, eszméket, hogy lessük, figyelemmel kíséressük azt az alkalmat, időpontot, melyben az idő méhe, termő kegye az idők folyamának, — mely ha pihen is, de ki fogyni nem szokott — egyszer valamikor ezt is életre hozza!

Lehet, hogy most, vagy nemsokára, vagy évtizedek múlva s ha majdan megvalósul a jövő tündöklő napja jótéko-

nyan lövelje sugarait annak a kis epigonnak a sirjára, aki egyszer, valamikor, régen ezeket a nagy, kivihetetlennek látszó eszméket és terveket a piacra merete dobni, hogy megvalósulhassanak.

Ne csüggedjünk, ne pihenjünk tehát kedves polgártársak, hanem tegyünk!

A drágaság!

Évek óta figyelemmel kísérem Fogaras városának piacát — olvastam sok alapos panaszt — mely a megélhetés nehéz viszonyairól — a különböző árucikkek árának rohamos emelkedéséről íródott — jogos a panasz, mindenik cikk helyes . . . , de nem szabad megelégednünk a panaszos cikkekkel, hanem módját is kell keresnünk, hogy mi az oka ennek s miként lehetne ezen javítanunk.

Most ez alkalommal csak egy dologra hívom fel úgy a város polgármestere és főkapitánya, valamint a vármegyei alispán figyelmét.

Fogarasnak egy pár évvel ezelőtt élénk gabona piaca s nagy forgalma volt. A Fogelféle ház szegletétől le egész a hidig kétsorban állottak a zsákok és szekerek, a kínálat nagy, a behozatal úgy buza, rozs, törökbuza, zab, árpa és burgonyában gazdag volt, — ma 9—10 órakor már alig talál a vevő e nemű eladó tárgyat. — Szóval a behozatal óriásilag megcsappant. A fentebbi években ezt annak tulajdonítottuk, hogy az Olton tuli községek, az Olthid nem léte miatt, akadályozva vannak! A pompás vashid elkészült, de a behozatal mégis pangott. Kerestük, kutattuk az okokat, rá jöttünk egyre, rá jöttünk másra, s a folyó évben a sok ok között megtaláltuk, ha nem is a legfőbb, de mindenesetre közvetlen okát a behozat-

T Á R C A .

Titkon vágyik . . .

Titkon vágyik árva szívem utánad
Boldogságod képezi az imámat.
S bár az enyém nem leszel te sohasem,
Mégis hogyha látlak téged
Nem sajog úgy, megkönnyebbül a szívem.

Sötét lett a szép csillagos éjszaka,
Csillagait sötét felbő takarja;
Leragyog még a sok csillag az égen,
Hej! — — de az én boldogságom,
Ugy érzem, hogy nem jó vissza sohasem. —
Aszalós Ilonka.

A st. louis-i világkiállításról.*)

(Louisiana Purchase Exposition.)

— A „Fogaras és Vidéke“ eredeti tárcája. —

Irtá: VÉRTESI KÁROLY.

„Ein guter Geist helfe uns zum Schauen,
zum rechten Begriff.“ Goethe.

„Ki a művelt? Ki alkotó.
Ki a barbár? A romboló.“

Greguss Agost Mondását.

(Folytatás.)

Felvirradt a lelkenek az ünnepe. Örömteljes vágygal sietek s a világkiállításához kö-

*) A szerző most megjelent „Körutazás Amerikában“ című könyvéből.

zeledem. Technika és tudomány szövetkeztek, hogy azt mértani arányokban rendkívülivé tegyék. Azért jöttem ide, hogy a mesteri emberkezek- és népek versenyét lássam a st. louis-i Forest Parknak University-Forest ligetében, az elkülönített, kissé lejtősen, regényesen fekvő parkrészen, a város nyugat szélén, 555 hektár (1200 hold) nagyságú oldalán, nem pedig, hogy magát St. Louis városát lássam. Mikor egy városban kiállítás van, a város mellékes, a kiállítási terület, az minden, a hová a város is a kincseit kiteszi. A kiállítás leköti minden időnket.

Meglep. ámulatba ejt, hogy milyen nagyon egyszerű a Louisiana Purchase Exposition főbejárás kapuja. Nálunk Európában erre, zászló-disszel sulyt fektetnek. Itt nem dolgoztak külső látszatra.

A st. louis-i világkiállítást St. Louisban a kitűnő üzlet százéves évfordulója alkalmából rendezték. A még akkor fiatal Egyesült Államok Jefferson Tamás*) elnöke alatt 1803. évi április 30-án**) 15 millió dollárért,

*) Elnöksésködött 1801—1809. A republikanus demokrata pártból való volt, az Unio függetlenségi nyilatkozatát ő szerkesztette, aki tanítóból és farmerből nemesak a korának legnagyobb férfija lett, de az ujkori ekét is feltalálta.

**) A világkiállításnak is 1903. évi április 30-án kellett volna megnyitni, de nem készült el s így egy évvel később tartott meg.

mondjuk csekély zsebpénzért vették meg a corsicai hódító Nagy Napoleontól, de akkor még csak teljhatalmu konsultól — csakugyan a földből szedte hadseregét — azt a Louisianának nevezett nagy, 1,240.556 négyszög mérföldet kitevő területet, francia gysmatot, mely körülbelül négyszer akkora mint maga Franciaország, kétszer olyan nagy mint Nagybritánia és Irland, mely nagyobb az akkori Egyesült Államok területénél, tehát nagyobb mint — Oroszország kivételével — Európa bármely állama és amelyből később éppen 15 állam keletkezett. Értéke, megvételének az idejétől oly annyira megnőtt, hogy most 7 milliárd dollárnyi adóköteles értéket tesz ki és megvételének százszoros értékét képviseli. Politikai ügyes sakkhuzás volt mind a két részről. „Gouverner, c'est prévoir,“ mondja a francia közmondás.

Napoleon, a hadverő hős, kinak az emléket szoborral is tisztelték meg a kiállítás területén, mikor aláírta a szerződést, sólyom szemével nézván a távol jövőbe, azt mondta, hogy „most versenytársat adtam Angolországnak a tengeren, aki előbb-utóbb megálázni fogja büszkeségét.“ A látnoki szavak mindinkább teljesednek. Napoleon tudvalevőleg akarta is az akkor még gyenge lábbon álló amerikai köztársaságot erősíteni, hogy világboldogító terveibe Angolországot sújtsa vele, de talán még sem akarta hatalmát úgy megnövesztetni, hogy Európában is sulya le-

tal gyenge voltának, melyen egy kevés jóakarattal nem is lesz nehéz segíteni.

A vidékről különböző élelmi cikkeket behozó szekerek úgy a piacról, mint a különböző fő és mellék utcákból ki vannak tiltva, (kivételt képeznek a káposztás péntek és szilvás szekerek.)

Már most ha egy falusi ember a rendőrség által megáruccsolt lerakja vagy felteszi, folytonos zaklatásnak, büntetésnek van kitéve, keresni fog olyan alkalmat, a hol áruját zaklatás nélkül habár olcsóbban is de nyugodtan eladja.

Ez eljárás következtében a szekeres leteszi p. u. a gabonát a piacon, ott a zsákoknál kell hogy egy elárúsító maradjon, ő behajtja szekereit valamelyik korosma udvarára, a szekernél is kell hagynia valakit, hogy lovainak hámját el ne lopják, de az állásért is kell fizetnie, ide-oda futkosnia s így nem csoda, ha behozott áruját drágábbra tartja.

Egyszóval az árukat hozó szekereket hetivásár alkalmával sem a piacról sem az utcákról nem szabad kitiltani.

Azt mondják, hogy ezt a rendőrség egy régebben kiadott alispáni rendelet alapján teszi; én hiszem, de azt is hiszem, hogy vármegyénk alispánja, kinek elnöke alatt a drágaság megszüntetése tárgyában többször értekezünk, ha tudomására jut, hogy egy régebbi, előttem ugyan ismeretlen rendelete közvetlen hatással van az élelmi cikkek megdrágítására, hiszem, hogy azt ha nem egészen vissza vonni is, de olyképpen fogja módosítani, hogy tekintettel a nagy drágaságra, a hetivásárok napján, sőt országos vásárok alkalmával is az felfüggesztessék.

Iparosok, kereskedők nem ok nélkül panaszkodnak a forgalom csökkenése miatt, de hát végre valahára keressünk módokat azok enyhítésére is.

Pesten a Dunaparton, Budán a honv. miniszteriumtól fel a Mátyástemplomig, Nagyszébenben, Brassóban utcák és piacokon hetivásár alkalmával én magam láttam sorbállani a szekereket; ha ezekben a városok-

ban lehetséges az, miért ne volna lehetséges Fogarason is.

Ne mondják nekem azt, hogy a tisztaságért, óh nem, a szemét ugyanis el lesz takarítva, ellesz hordva minden hetivásár után, más ennek az oka. . . .

A rendőrség erélyes eljárására tagadhatatlanul szükség van vásárok alkalmával, szűk utcáinkon a szekerek összetorlódni, az uriaszonyokat, a saját szükségletükre vásárlókat a nyereszkeskedők félrelökik, bojkottálják. az árucikkeket jóelőre összevásárolják; a faeladók az egy öl fa helyett háromnegyed ölet adnak stb. stb., de ki tudná mind előszámlálni. Ezekben kérjük mi a rendőrség erélyes, de egyszersmind tapintatos eljárását.

A vásárló közönség nevében kérem az alispán, polgármester és főkapitány urak figyelmét jelen soraimra, higgyék meg, hogy az eladók kényelme — a vevők nyeresége leendő!

Fogaras, 1908, nov. 21.

Balla Károly.

Lili.

Műkedvelői előadás.

Lapunk legutóbbi számában röviden jeleztük, hogy a próbákból ítélve az erkölcsi siker nagy lesz a fogarasi református Bornemissza Anna nőgyelet november 14-ikén lezajlott műkedvelői előadásból. Hozzá tettük, hogy remélhetőleg az anyagi siker is méltóan illeszkedik majd az erkölcsi diadalhoz. És ime, jó prófétáknak bizonyultunk, mert a november 14-iki „Lili” előadás a siker jegyében zajlott le. Hozzá vagyunk szokva, hogy a Bornemissza Anna nőgyelet estélyei fényesen sikerülnek, de ezuttal a közönség ilyen nagy tömegére nem számított senki, tekintve a sok gyászt, amely magyar iparos csalá-

daink körében is van, meg a járványos betegségeket ami miatt szintén sokan elmaradtak, hozzájárult még a 14-én beállott nemere, a metsző hideg szél, amely megdermesztette az embereket. Mégis amidőn a gyönyörű, előkelő, zsufolásig megtelt házat, a sok szép, bájos leányt és asszonyt, a roskadásig megtelt karzatot láttuk a Transzilvániában, önkénytelenül is meghajoltunk a nőgyelet fáradhatatlan elnökei és a buzgó, lelkiismeretes és valóban művészi nivón álló szereplő gárda előtt, akik iránt az érdeklődés ily impozáns módon nyilvánult meg ez estén is.

Mindnyájan ismerjük a Lili bájos történetét, fűbemászó melodiáit. Tudjuk, hogy mily nehéz ez a szindarab és épen ezért elismeréssel kell adóznunk a szereplőknek, akik gondos, derekas, nehéz munkát végeztek. Mert, hogy ez a nehéz darab ilyen precíz előadásban került színre, az bizony nagy és lelkiismeretes munka eredménye, azt mindnyájan tudhatjuk.

No de hiszen könnyű ott precíz előadást produkálni, ahol Illgner Károlyné a primadonna és Fehér Gyula a partnere. Amaz a megtestesült ügyesség, könnyed mozgékony, finom művészet és hozzá nagyon szép, iskolázott hanggal rendelkezik, gyönyörű toalettjei is emelték a hatást — emez pedig szerepét szintén a legaprólékosabb gondtal átértve és átérve, kellemes organumát művészi ambícióval használva, valódi élvezetet szereztek hallgatóiknak, szereplőtársaiknak egyaránt.

No de Zankó Géza dr., Ludvig Alfréd dr. és Schul Richárd dr.

gyen szavának. Akármint volt és esett ki a dolog, jó hogy Amerika a népszabadság fátylát elől viszi.

Nem fizethetnék ki most a franciák ennek a földnek az értékét. A világ életára lett husban, gabonafélékben. Lakóinak a szám pedig 20 év alatt (1880--1890) 79%-kal növekedett meg.

A franciák talán maguk sem tudták, hogy milyen nagy kiterjedésű a földdarab, mely a Mississippitől a Sziklahegységig, a Mexicói-öböltől Canadáig terjed. Európában hét nagy ország kerülhetne ki belőle, de a ciscainak pénz kellett az angolok elleni hadjáratára. Louisianába a zászló nyeléről lehullott a francia trikolor és felhúzták a csilagos és csikos Unio zászlót. Erről a világtörténeti eseményről akartak az Unio polgárai megemlékezni a kiállítás rendezésével, mert a szerencsés vétel után lett az Unio azzá, ami, anélkül a vétel nélkül ez a kiállítás sem lehetett volna olyan, amilyen. Akkor alig százezer ember lakott ezen a kincses földön, ma 15 millió, anélkül, hogy kiaknáznák*) birnák a földön és a földben rejló

*) A régi Louisianából alakult államoknak 1900-ban csak a gabonaneműekből, gypot-, széna- és burgonyából 755 millió dollár tiszta jövedelmük volt. St. Louis város egymaga évi több adót fizet, mint a megvett egész földdarab értéke volt.

kincseket. A Mississipi völgyének a földje értékesebb mint a Nil deltáé, gazdagabb mint az, mely az Euprat- és Tigris-folyó között terül el s ahol az emberiség bölcsője volt. És ime, mégis szemrehányással illették a vétel miatt Jeffetson nlnököt, mondván, hogy pazarolt. A következmények mutatták meg, hogy bolond beszéd volt az. Az utókor, az szolgált legjobban igazságot. Az Unio erős kezének, mint Midásénak az érintésétől, csakhamar arannyá vált minden, mialatt, sajnos, Szent Hona-szigetének a foglya, a népszabadság megteremtője, mint szárnyaszegett sas, utolsóit vergődött.

Jó tájékozásra kell mindenek előtt szerzenuünk, ha egy nagy területen biztonaággal akarunk mozogni és nem akarjuk tétovázással a drága időt elfecsérelni, kihagyui sorból a nevezeteket. Gépkocsira ülök azért 25 centért s félóra alatt bejárom az egy mérföld széles, két mérföld hosszú kiállítási területet, melynél nagyobb sehol sem volt még. Négyeszer nagyobb az 1900. évi párisi viláskiállításnál. Nagyobb, mint valamely kisebb német hercegség. Az amerikaiaknak csak a nagyság és térfogat imponál, házban, képbén, tárcában egyaránt, milyen széles, hosszú, magas, mély valami, azt nézik. Jobban szeretnek magasán lakni mint alant, inkább a magas vaspályán

járni, mint lent, magasra, nagyra törekszenek mindenben.

Utközben találkozunk a kiállítás területén lévő Jeruzsálemnek a jaffai kapujából kényes járasu lovakon, tevék, számaron és az apostolok lován járó, áramló emberekkel, akik sippal, dobbal, réztányérok csörgetésével figyelmeztették a közönséget Jeruzsálem városának, népének és készit.nényeinek a megtekintésére. Tekintve, hogy az Olajfák-hegye alján elterülő szent városban voltam már, hősöbbrre hagyom ezt az itteni utánzatot, melyet olvasásból úgy is már ismerek. Látok több apát, anyát, akik u kiállítás területén bérelhető gyermekkocsiban tolják maguk előtt a kicsikéjüket, hogy az is lásson valamit, mondhassa ha felnő, hogy ő is volt a st. louis kiállításon.

A kiállítás területén a nagyobb gyermekek, megtalálják játszó helyüket, ahol hintázással, labdával, tornászással mulathatnak. Az öregek is jól érezhetik magukat közöttük. Végre a vigság-templomában, mondjuk a bolondok házában azok is meglelik a kedvtelésüket, kiknek az izmai nevetésre vannak berendezve.

(Folytatjuk.)

sem maradtak a két főszereplő mögött. Általános derűtséget keltve, természetes humorral interpretálták a darab szellemességeit és nehéz feladatukat kitűnően oldották meg. A maszk, a toalett csak hozzájárult a szerep hatásához és a sok hangos derűtség a nézőtérben a legjobb bizonyítéka a tetszésnek és sikernek. Ez az öt szerep, csaknem egyformán nagy és nehéz volt és egyenlő művészettel oldották meg a szereplők. Volt is részük a méltóan megérdemelt tapsban és elismerésben.

A kisebb szerepek is egytől-egyig elismert, kitűnő kezekben voltak. Viktorin, a hamis kis szobacicus szerepében Perdi Minike bájolta el a közönséget, a vendég hölgyek szerepét Czirják Emma és Lux Irma töltötték be, elegáns megjelenésükkel emelve az ensemblét, míg az első felvonásbeli mama és papa rövid szerepében Halmy Gyuláné és Török Zoltán keltettek derűtséget, különösen az utóbbi, ügyes maszkjával. Papp Rezső dr. a fiatal szerelmes, kicsiny, de poétikus alakját ábrázolta sok rutinnal. Ha megjegyezzük még, hogy a zongorakíséret nehéz dolgát Ferenczy Károly dr. látta el kitűnően, ismert művészetével, a sugó hálátlan, fárasztó tisztét Sali András végezte, a rendezés pedig özv. Benedek Gyuláné elnök és Halmy Gyuláné alnök vállaira nehezedett, — akkor felsoroltuk mindazokat, akik az előadást diadalra vitték és egyúttal érthetővé is tettük a sikert, mert hiszen kipróbált, biztos kezekben volt minden egyes szerep.

Az előadás a nőgyelet tulajdonát képező szép, nagy, teljesen felszerelt színpadon folyt le.

Mindenesetre szerencsés az az egyesület, amelynek élén olyan közszerepben álló fáradhatatlan és tapintatos egyéniség áll, mint itt özv. Benedek Gyuláné urnó, aki a maga nemében páratlan önfeláldozással viszi a jótékony egyesület ügyét folyton előbbre. Elismerés illeti azonban Fogaras áldozatkész közönségét is, hogy megérti és méltányolja a nemes célt és a fáradságot és mindig helyt áll ott, ahol a szegények segítségéről van szó.

Meg kell dicsérnünk még a vendéglős által kiállított büffét is. Valóban izletes, jó volt minden és nem drága, sőt tisztességes mennyiségű adagok voltak felszolgálva.

A kitűnően sikerült előadás után táncre kerekedett az ifjuság és hajnalig vígan roppták a táncot. A bevétel, — hir szerint — meghaladta a 700 koronát. Ha meggondoljuk, hogy ez csupán belépő díjából folyt be, képzelhetjük, mennyire tele volt a Transilvania terem.

Szóval a Bornemissza Anna nő-

gyelet ezuttal is megfelelt a hozzáfűzött várakozásnak és mi csak örvendünk, ha látjuk, hogy ismét egy újabb babért fűzött eddigi sikerei koszorújához.

Halmy Gyula.

Gyümölcsöseink hasznos madarairól.

(Folytatás.)

2. A baglyok. Kertészeti és gazdasági szempontból a baglyok is némi kiméletet érdemelnek. Éjjel járnak zsákmányuk után. Táplálékukat nagyobb rovarok, legkék, egerék és kisebb madarak képezik. Fa és szikladvokban, vagy más sötét zugokban fészkelnek.

II. Rovarpusztító madaraink fészkelése.

Erdőink üzemszerű kihasználása, a parlagon heverő földek folytonos csökkenése, s a nemes gyümölcsfák szakavatott kezelése folytán, az odvas és görbe fák, valamint a bozotos helyek is mindjobban kevesbednek, így hasznos madaraink akadálytalan tenyészhetésének első feltétele, az alkalmas fészkelő helyek is mindjobban tűnedeznek. Különösen érzik a hiányt az odukban költők. Gyakran láthatjuk, hogy egy-egy alkalmas odúért valóságos harcot vívnak madárkaink. Ha azt akarjuk, hogy mező, erdő s kertgazdaságunk fokozatos fejlődésével leghasznosab munkásaink, a kis rovarpusztító madarak, megfoghatóságnak ne legyenek kitéve, gondoskodjunk részükre alkalmas fészkelő helyekről.

A bokrot kedvelő madaraink részére az árokpartokat, költéseket, kopár heoldalokat, vízmosásokat, továbbá kerteink, szőlőink egyes részeit is ültessük be galagonya, bodza, kökény s más boggyótermő bokrokkal. Madárkaink bőven mefizetik fáradozásainkat, valamint a beültetett helyek esetleges hasznát is. Fészkeléskor, költéskor kis madárkainkat ne zavarjuk, mert a tojásairól elriasztott madárkák elhagyják fészkeiket s nem térnek rá vissza. Különösen élő sövényeinket nyár folyamán ne nyírjuk, hogy az azokban fészkelő madárkákat el ne riasszuk.

Az odúknak költő madárkák részére készítsünk alkalmas fészkelő ládikákat, mesterségesen kivájt faodvakat, s azokat fáink törzséhez úgy erősítsük, hogy nyílásuk mindig keleti vagy délkeleti oldalra essék. Alkalmas az egyes fák vastagabb csonka ágaiba megfelelő oduk vágása is, de a vájt odú nyílása alá kis gallyacska is erősítsünk. A fészkelésre kitétt ládikák és mesterséges oduk elhelyezésénél legyünk figyelőmmel az illető madárkák szokásaira tulajdonságaira, is. Egyesek ugyanis szűk, mások a tágasabb odvakat igénylik, ugyancsak egyesek alant fekvő, mások a pedig a magasabban fekvő odvakat kedvelik. Ujabbban nemezekből, égetett cserepekből is készítenek mesterséges fészkelő ládikákat és odvakat, de azért mégis legjobban beválnak a természetes fatörzs elkészített darabjai. A fészkelő ládikákra bádög fülecskéket erősítsünk, s azoknál fogva erősítsük a fatörzsekhez. A ládikák, faodvak nyílásainak tehát a madárkákhoz képest kisebb vagy nagyobb nyílással kell birniok, s a kedvelt magasságban kell elkelyezve lenniök (szemléltető rajzok illesztendők be). Így a cinkék részére szánt fészkelők nyílásainak átmérője 3—4 cm. legyen, s a földtől 2—3 m. magasságban lehetőleg vastagabb ág alá helyeztessenek el. A seregélyek ré-

szére készített fészkelők nyílásai 5—6 cm. átmérőjűek legyenek. A szalakóta, rozsdafarku, légykapó részére szánt ládikák nyílásai pedig 20—25 cm. átmérőjűek legyenek s idősebb fák törzsén jó magasan helyeztessenek el. A költőhelyek belső ürattalmának arányban kell lenni a madárkák nagyságával. Jó, ha a ládika fenekére száraz fvet, odvas fadarabot rakunk. A czinegék, légykapók és rozsdafarkuak a falakra, kerti házakra kihelyezett ládikákat is elfogadják; különösen, ha futó növények veszik azokat körül. A mesterséges faodvak lehetőleg természetes kinézésűek legyenek. A befestést, ragasztástól kerüljük, mert ezek által a madárkákban bizalmatlanságot keltünk. A költőhely nyílásai alá egy kis villás faagacska is erősítsünk, hogy a madárka a be- és kiszállásnál arra szálhasson.

A mesterséges költőhelyek egymáshoz közel ne essenek, mert a fészkelő párok egymást zavarják. Egy-egy fára ne helyezzünk el egy fészkelő ládikánál vagy odunál többet.

Ha a fészkelő helyeket a házak közötti gyümölcsfákra rakjuk ki, az esetben célszerű alájok tüskés ágakat is kötnöni, hogy így a macskák hozzájuk ne férhessenek.

Ausztriában, dániában és németországban az utak mentén mindenütt láthatni mesterséges fészkelő helyeket, melyeket ott már rég óta gyárilag is készítenek. A seregélyek itt már egész házi madarakká váltak, s az egyszerűen póznára tűzött ládikákban is fészkelnek. Ujabbban nálunk is mindjobban kezdik alkalmazni a mesterséges fészkelő helyeket. Kerteinkben és környékén fészkelésre minél több alkalmas helyet találjanak madárkaink, annál nagyobb számban jelennek meg ott s veszik igénybe azokat. Ügyeljünk azonban arra, hogy a mesterséges költő helyeket a káros, vagy a kevésbé hasznos madarak igénybe ne vehessék. A mindenüvé betolakodó verébnek sem engedjük meg az ily helyek birtokba vételét. A hasznos madarak fészkelését, mint azt már előzőleg az egyes madaraknál jeleztem, az által is elősegítjük, ha az egyes káros vagy kevésbé hasznos madarakat, mint pl. a szarkákat ellövöldöztük, s így azok fészkeit hasznos madárkaink részére juttatjuk.

Érdeklünkben áll tehát, hogy az ismeretett hasznos madárkainkat ne csak védjük a gonosz pusztítóktól, hanem igekezzünk minden alkalmat meg is ragadni, hogy szaporodásukat előmozdithassuk. Fáradozásaink meghozzák a maguk gyümölcsét.

Szabó Elemér,
kir. tanfelügyelő.

(Folytatjuk.)

H I R E K.

A tanítók ünnepe.

Ünnepe volt folyó hó 15-én Fogarasvármegye tanítószolgálatának; magasztos, lélekemelő, ketős ünnepe. Ünnepeite Szabó Elemérnek Fogarasvármegye kir. tanfelügyelőjévé történt kinevezését és ezzel kapcsolatosan ünnepelte régen óhajtott vágyainak, törekvéseinek teljesülését. Mert, ha a kotonának katona, a papnak pap és a jogásznak jogász a vezére, a főnöke, ugy a tanítószolgálat is méltán megkivánhatja, hogy igazi tanító legyen a főnöke, az előjárója. Ez az óhaj Szabó Elemér kir. tanfelügyelő kinevezésével immár teljesült. Midőn te-

hát a tanfelügyelő örömeiben osztunk, mi is öröm ünnepet ülünk, mert e kinevezés által a néptanító önzetlen, buzgó munkásságának elismerését és méltó jutalmazását látjuk. Az ilyen vezérnek intését, buzdítását — aki a mi sorunkból emelkedett ki — örömmel fogadjuk és kétszeresen fölemeli lelkünket a tőle jövő elismerő nyilatkozat.

Leszögzendőnek tartok egy másik momentumot is e nap eseményeiből. Amíg sorsunk magas intézői minden törekvésünk dacára különbséget tesznek tanító és tanító között s különböző válaszfalakkal részekre tagolják a tanítóságot, addig Fogarasvármegye tanítósága lerontva a válaszfalakat, felekezeti s nemzetiségi különbség nélkül e napon egy táborban együtt ünnepel. A megvalósulás stádiumába lépett ezáltal tanfelügyelőknek s vármegyénk tanítóságának az az óhaja, hogy a népnevelésnek minden munkása mielőbb egy táborban egyesüljön.

Az ünnepély lefolyásáról a következőkben számolunk be. Dél előtt 10 órakor tanítóegyesületünk választmánya ülést tartott az állami elemi iskola helyiségében, ahol tanítók, tanítónők és ovónők nagy számban gyülekeztek össze felekezeti és jelleg különbség nélkül. A hivatalos ülés befejeztével háromtagu bizottság hívta meg az ünnepeltet, kit a terembe léptekor lelkes éljenzéssel fogadott a tanítóság. Pápay József egyesületi elnök az összes vármegyei tanítóság nevében az igaz, őszinte szeretet hangján üdvözölte, amit az ünnepelt tanfelügyelő szívélyesen viszonzott. Majd Gábor Mihály róm. kath. lelkész és tanító, a fogarasi róm. kath. tanítótestület nevében köszöntötte, ami szintén melegen viszonztatott.

Este a „Mexikó“ helyiségében a fehér asztalok köré gyülekezett a tanítóság az ünnepelt hivatalos munkatársával együtt, a hová szintén egy küldöttség hívta meg a tanfelügyelőt. Itt is Pápay József, a tanítók örökké ifjú kedélyű nesztora köszöntötte először. Humoros előadásával emelkedett kedélyhangulatra hangolta a társaságot, amely hangulat mindvégig megmaradt. Beszéde végeztével bemutatta Széll József főispán ur öméltségének levelét, amelyben sajnálatát fejezi ki a fölött, hogy elfoglaltsága miatt nem lehet jelen a mi barátságos összejövetelünkön. „Azonban — így folytatja tovább levelében — lelkemben önök között vagyok és őszinte érzéssel csatlakozom azon jó kívánatokhoz, melyek az Önök ajkáról ma elfognak hangzani. Midőn meleg üdvözlétemet küldöm Önöknek, szívből óhajtom, hogy azok a varakozások, melyeket méltán fűzünk Szabó Elemérhez, mint a vármegye népoktatásügyének hivatott és

buzgó harcosának működéséhez, valóra váljanak.

Az est további folyamán Belle Sándor alispán a vármegye-, Albert János tanár az ipariskolai tanítótestület nevében mondott üdvözlőt. Utóbbinak beszédéből kiemelendőnek tartom azon mondatot, mellyel mintegy ecsetelte Szabó Elemérnek megyénkben folytatott programját: „Minden egyház a saját templomában a saját anyanyelvén mondja: „Isten áldj meg engemet!“ de minden egyház az iskolájában magyarnyelven hirdesse: „Isten áldd meg a magyart!“ Balla Károly reform. lelkész a tanítótestületre és az ünnepelt családjára, Gábor Mihály róm. kath. lelkész és Kiss Károly reform. tanító pedig a szeretettel párosult nevelésre emeltek poharat. A társaság a késői órákban oszlott szét, kedves emlékeket vive magával.

Jelen volt tanító.

— Személyi hir. Br. Wesselenyi Ferenc és István f. hó 21-én este főispánunk látogatására városunkba érkeztek.

— Walther Béla főigazgató előadása. A szebeni főgimnázium igazgatósága által rendezett ismeretterjesztő előadások sorozatát f. hó 13-án pénteken kistétényi Walther Béla kir. tankerületi főigazgató kezdte meg, amint mult számunkba irtuk. Egy érdekes problémáról „A víz halmazállapot változásairól“ tartott megkapó kísérletekkel csinos előadást. Az e körbe tartozó jelenségek közül a legérdekesebb eseteket választotta ki, amelyek egységes egészbe öntve teljes képét nyújtották a tünemény csoportnak, a nagy számban megjelent előkelő hallgatóság részére. A jég regulatióját, újra fagyását mutatta meg két kísérlettel. Jégtömböt vassodrony hurokkal vett körül, melyre 39 kgr. súlyt helyezett. A sodrony átvágta a jeget anélkül, hogy a két jé darab elvált volna egymástól. Ezután vashengerbe havat helyezett, melyet nyomással jéggé fagyasztott össze. Ez alapon glecserek képződését magyarázta. Bemutatta továbbá a víz megfagyása alkalmával jelentkező térfogat változást oly módon, hogy vassgömbbe vizet fagyasztott s a képződő jég a gömböt szétrepesztette. Majd a víz forrását mutatta be alacsony nyomás mellett két kísérlettel, mely alkalommal a víz 10° C-nál alacsonyabb hőmérsékleten is forrásba jött. Megmutatta továbbá, hogy a Papin-féle fazékban a víz 100° C-nál magasabb hőmérsékletre is hevithető. Igen érdekes volt végül az a kísérlete, amidőn lángok között vizet fagyasztott. A gyorsan párolgó etherbe, melyen keresztül fújtatt, kis edénykébe vizet helyezett. Az ether párolgás közben a víz fagyáspontja alá süllyedt s a víz még az égő ether lángok között is jéggé merevedett. Az előadót a jelenlevők zajosan ünnepelték sikerült előadása után.

— Engedélyezés. A vallás és közoktatásügyi m. kir. miniszter az állami főgimnáziumnál szükséges vízvezeték és villamvilágítás behozatalára összesen 28400 kor. engedélyezett. Ebből a vízvezetékre 18,800, a villamvilágításra pedig 9600 kor. jut. Ezekre versenytárgyalás lesz kiírva s így a vízvezeték és villamvilágítás bevezetéséhez még ez évben hozzá foghatnak.

— Köszönetnyilvánítás. A ref. Bor-

nemissza nőegylet operett előadása alkalmából felülfizettek a következők: Özv. Benedek Gyuláné 18 korona, Széll József 14 kor., Pánczél Károly 10 kor., Szántó Albertné 8 kor., Pekry József 6 korona. Lauritsch Örökösök, özv. Pleskott Györgyné, Kovács Jánosné, dr. Szabó Richard, dr. Serbán Miklósné, ifj. Steinburg, dr. Bauszner Guidó, dr. Hámorszky Oszkár, dr. Rosenberger János 5—5 kor., özv. Könczey Károlyné, Botta Anna, Belle Sándor 4—4 kor., Illgner Károly, dr. Kelemen Adolf 3—3 kor., Krempelesz Károlyné, Rosenbaum ékszerész, Königstein mérnök, Szöcs István, N. N., Szlábei Imre, özv. Cregusné, Abel Janka, Várnai Sándor, dr. Major Károly, Szabó Elemér, Baltes Károly, Borsay Rezső, Fejér Gyula 2—2 kor., Kiss József, Mazura Mihály, Szilágyi Ferenc, Stréza Traján, Török Bálint, Mayer Ignác, Wazek Adolf, Héjas Pál, N. N., N. N., Kovács József 1—1 kor., Madácsy 50 fill., Zankó László 40 fillér. Fogadják a hálás adakozók ezuttal is a nőegylet szives köszönetét. Az elnökség.

— Áthelyezés. Kovács Pál m. kir. főerdész, Nagyszőlőse (Ugocsa megyébe) helyezte át a miniszter. A legnagyobb sajnálattal veszi Fogaras magyar társadalmát e közkedveltségnek örvendő család távozását, mert Kovács Pál és családja hosszú időn át egyik számottevő tényezője volt Fogaras amugy is csekély számú magyartársadalmának. Őszinte sajnálkozásunkat fejezzük ki tehát Kovácsék távozása felett és kívánjuk, hogy majd új helyükön szerencse és boldogság kísérje életutjukat.

— Kálmán Farkas zenei gyűjteménye. Az alábbi sorokat a Pesti Napló 270-ik számából vesszük át. „A magyar tudományok akadémia kéziratára igen becses zenei gyűjteménnyel szaporodott most. Az akadémia megvásárolta Kálmán Farkas volt gyomai reform. lelkésznek gazdag zenei gyűjteményét, a melyben rengeteg régi magyar nótás könyv, ének, zsoltár és igen sok nagybecsű zenehistoriai adat van felhalmozva. A gyűjteményt most rendezik.“

— Főispánunk dolgozik. Főispánunknak Széll Józsefnek nincs egy pillanata sem, amely őt tétlenségben találná. Ujabb ujabb eszmék és tervek száguldanak keresztül lánglelkén, amelyek üdvösek, célszerűek, hasznosak, s mind azon munkálkodnak, hogy Fogarasvármegyét fölvirágoztassák. Ujabb, hogy Szeben, Fogaras és Brassó között a közlekedés megnyílt, azon fáradozik, azt tervezi, hogy a fenti vonalon járó kalauzok és családjaik részére a vasút mentén Fogarason koloniat létesítsen, kalauz telepet. Hogy milyen üdvös és előnyös lesz ez a kalauzok és vasutasok részére, hogy ne kelljen nekik bent lakniok a városban azt gondolhatjuk, másrészt pedig Fogaras népességét is növelni fogja a vasút mentén épülő kolonia.

— A főigazgató inspicirungon. Kistétényi Walther Béla tankerületi kir. főigazgató a tankerület intézeteinek hivatalos látogatása végett hosszabb időre elutazott Nagyszebenből.

— Uj áll. el. iskolák. Fogaras vármegyében Liza, Reusor, Nagyvajdalfalva, Kucsuláta, Bráza községekben állami el. iskolákat fognak felállítani. Jó volna még ezekhez sorozni Oprekercisorát is, amely elemi iskola szintén megérett már az állam át-vételére.

— **Halálos baleset.** A vöröstoronyi erdőben famunkások közben Schneider Mártont egy fatörzs leütötte.

— **Szabad licium.** Folyó hó 14-én Tas Kálmán főgimn. tanár érdekesítő előadást tartott az: evolucio és darvinizmusról. A jobbra hölgyekből álló közönség nagy figyelemmel hallgatta a tudományos nivón álló, de azért élvezetes modorban tartott előadást és élénk tetszéssel jutalmazta a szinpatikus előadót. Tegnap, e hó 21-én Kelemen Adolf dr. megvétel főbb vetített képekkel illusztrálva olvasta fel Jeruzsálemi utját, erről legközelebb irunk részletesebben. Jövő szombaton e hó 28-án Vodráská Vencel főgimn. tanár „Nemzeti történelmünk főbb mozzanatai” címen tart előadást.

— **A csárdás.** A vöröskeresztes pikniknek még most is megvan a maga uszálya, amely üstökös-ként végig húzódik a román gazettákban a csárdás táncolása miatt s úgy halljuk, hogy azok, akik nem akarták vagy nem tudták, vagy nem kérték föl a csárdás táncolására, azok aláírásokat gyűjtöttek, hogy bizonyítsák, hogy ők nem követtek el azzal szentségtörést. Nem egy alkalom volt már Fogarason, hogy a magyar hölgyek és ifjak táncolták a hórát s akkor mi még sem gyűjtöttünk aláírásokat s egyetlen magyar lap sem tette azt szóvá, nem csinálván abból kabinet-kérdést. Jobb lenne, ha a békeszerető polgárság kedvéért egyesek nem kovácsolnának ebből sem nemzetiségi kérdést.

— **Halálozások.** Szeremley Császár Leontin okleveles tanítónő életének 19-ik évében Czófalván meghalt. Az elhunytban Szeremley Császár Ákos kir. tanf., tollnok, lapunk jeles tollu munkatársa egyik nővérét gyászolja. Élete tavaszán hervadt el a szép bimbó s a zord kaszás sok szép reményt temetett el vele a korai sirba. — Styopu János 105. éves ember Kercitván meghalt.

— **Köszönetnyilvánítás.** A vöröskereszt egyesület nov. hó 4-iki estélye felülfizetői közül nyomdahiba miatt kimaradt Novák János, aki 5 kor. fizetett felül; a buffet és szerezkeskerékhez hozzájárulók közül Dániel Ödönné, Mokcsay Endréné és Héjas Pálné; a szerezkesjegyek árusítói közül Pap Jenny és Lux Irma. Midőn ezt pótoljuk, a fenti adományokért illetve fenti hölgyek közreműködéséért köszönetet mond az egyesület elnöksége.

— **A lakbér.** A nagyméltóságú m. kir. pénzügyminiszterium folyó évi augusztus hó 4-én kelt 88578. számú magas rendeletével a Fogarason állomásozó tisztviselőknél folyó év július hó 26-án oda közvetlen benyújtott kérvényét mellékleteivel együtt azzal az utasítással adja be, hogy a vidéki városok és községek a tisztviselői lakásokra alkalmas három szobás lakásokért az illető állomáshelyen az 1908—1910. évi házbérvallomások szerint tényleg fizetett lakbérék kipuhatolandó átlaga alapján fognak az új lakpénz osztályok körül abba az osztályba soroztatni, a melyben a IX. fizetési osztályra nézve megállapított lakpénz a kipuhatolt lakbér-átlagnak megfelel, még pedig úgy, hogy ha a kipuhatolt lakbérátlag az új III.—VII. lakpénzosztályok valamelyikére nézve megállapított lakpénz összeget meghaladja az illető város vagy község minden kérelmezés nélkül is, — a következő magasabb lakpénz osztályba fog soroztatni. J á k ó, s. k. p. u. tan. m. kir. pénzügyigazgató h.

— **Tifusz Szébenben.** A tifusz Szébenben újra fellépett, mint pár évvel ezelőtt s

az ottani alispáni hivatal megállapította a betegség járványos terjedését. Jó volna itt is vigyázni, mert van vagy 5—600 kut a városban, amelynek vize rossz és ihatatlan, úgy, hogy jó volna már meditálni a havasokból eredt tiszta forrásvíz ide való importálása felett.

— **Az új Olthid.** Felek és Fenyőfalva között épített az állam egy modern szerkezetű hidat, a régi rozoga fahíd helyett. Október hó 30-án Buday műszaki tanácsos jelenlétében tartotta meg a kiküldött bizottság a teherpróbát s ezután átadták a forgalomnak.

— **Süllő a piacon.** Alig nyílt meg a fogaras—brassói vasut, már is szemmel láthatólag ujabbnál-ujabb szokásokat, dolgokat tapasztal az ember. Ugyanis vagy egyáltalában nem, vagy csak nagyon ritkán láthattunk süllőt a fogarasi heti piacokon, ma már igen. Brassóból jönnek az élelmes árulók s hamar elkapkodják tőlük a pompás, izletes ujdonságot. Most még csak az ilyen kicsinyiségekben nyilvánul a forgalom, később nagyobb-nál nagyobb dolgokban is gyönyörködhetünk.

— **Vonatkisiklás.** Folyó hó 10-én d. u. a Vöröstorony felé menő személyvonat Talmács és Veszvény között kisiklott. Emberéletben nem esett kár, de nagy forgalmi akadály állott be.

— **Magyar fölírás.** Segesvárról jelentik: A segesvári magyar polgári kör, követve a magyar kaszinó elhatározását, azt a kérdést intézte Segesvár város képviselő-testületéhez, hogy a középületeken, nem csak németül, hanem magyarul is jelezzék az utca nevét. — Mi azt csak most tudjuk, hogy a m. kir. belügyminiszter Segesváron még a csak német nyelvű felírást is eltűri. Hát létezhetik ilyen Magyarországon, pláne Segesváron. Petőfi láng szelleme kelj föl és seperd el ott a német fölírásokat. Csak magyar! Nur ungarn!

— **Kitüntetett tanító.** Papp Oktavián, vádi iskolai igazgató tanító, megyénk gazdasági egyesületének népies előadója a fogaras-megyei gör. kath. tantestület elnöke az idén is szép kitüntetésben részesült. Arról értesültünk, hogy a gyulafehérvár—fogarasi gör. kath. egyházmegyei tanítói egyesület f. é. és hó 5 és 6-án Balázsfalván tartott évi közgyűlésén — az ottani érsek részéről az egyesület rendelkezésére bocsátott 150 koronás első pályadíjat, — Popp Oktavián igazgató nyerte. Mivel ez a kitüntetés már négy ízben majdnem egymásutánban érte el fentnevezettet, amiről annak idején mindig referáltunk e lap hasábjain, — gratulálunk az érdemes tanítónak.

— **Szédelgés a jótékonyág nevében.** Az országot keresztül kasul járják a József Kir. Herceg Szanatorium nevében egy kis kék 60 filléres füzettel, mely „Védekezés a tüdővész ellen” címet viseli. A füzeteket Rákoscabán nyomatták. Semmi oka sincs a jelzett címet viselni, mert a füzetkében a védekezésről egy árva szó sincs. De még kevesebb oka van bárkinek az egyesület nevében azt terjeszteni, mert ezzel az egyesület senkit meg nem bízott. Nevével illetéketlenül visszaélnék. Kérünk mindenkit, hogy a füzet terjesztőit adják át a hatóságnak.

— **Régi csendőrök újból való felvétele.** A honvédelmi miniszter körrendeletet intézett a csendőrparancsnokságokhoz, hogy azok a csendőrök, akik két évvel ezelőtt léptek ki a testületből és szolgálatuk ideje alatt jól viselték magukat, — ha megnősültek is —

szolgálataik pótdíjainak folyósítása mellett újból fölvetetnek, ha a nősülésük a csendőrségi szabályokba nem ütközik.

Nyílttér.

E rovat alatt megjelent közleményért nem vállal felelősséget a Szerk.

Fogászati jelentés!

Tiszteletteljesen értesitem Fogaras és vidékének uri közönségét, hogy több oldali kéréseknek eleget téve, ismét működés céljából ide érkeztem.

Készíték összes a modern fogtechnikában előforduló különlegességeket u. m.: **arany hidalásokat** és ugyanezen módon a saját természetes fogaktól meg nem különböztethetően **porcellánnal zománcozva.**

Kérem tartózkodásom első napjaiban hozzám fordulni szíveskedni, mert a székes fővárosban létesített fogtechnikai intézetem, mely szerte az országban közbizalomnak örvend, olyannyira lefoglal, hogy csak kevés időt tartózkodhatom helyben.

Nemkülönben hivatkozva azon kellemes tapasztalatomra, hogy mintegy 10 éve birom szíves bizalmukat — jövőben is azon leszek, hogy lelkiismeretes és jó munkáim által bizalmukra érdemes legyek.

Kiváló tisztelettel:

Prohászka Sándor,

fogtechnikai intézetem és laboratóriumom.

Budapest, VII., Erzsébet-körút 29.

Ezidő szerint:

FOGARAS, Mercur-szálloda, 7. ajtó.

Felelős szerkesztő és laptulajdonos:

THIERFELD DAVID.

A fogarasi járás főszolgabírájától.

Sz. 4073—1908. közig.

Árverési hirdetés.

Fogarasvármegye fogarasi járásban levő Marginén község tulajdonát képező „Ocsa” nevű erdőrészben az „A” üzemosztály I. tag 1—5 számú osztagaiban 15563 kat. holdon levő 1897—1906. évekre eső vágások megtakarított fatömege a közigazgatási erdészeti bizottság 2678—1905. számú engedélye alapján 1908. évi december hó 5-ik napján d. e. 9 órakor Marginén község irodájában nyilvános árverésen elfog adatni, az erdőrész törzsenkinti kiszámlálással 13600 darab lucfenyő törzset 10518 m.³ faanyaggal és 43383 m.³ bükkhasáb és 11344 m.³ bükk-dorongfára becsültetett be a mely egy tömegben fog eladatni.

A 13600 darab lucfenyő becsértéke 42072 korona, a 34383 m.³ bükk hasáb és 11344 m.³ bükk dorongfa becsértéke 52673 korona és így kikiáltási ára 94745 korona a melyen alol a faanyag eladatni nem fog.

Versenyzők kötelesek az árverés megkezdése előtt 10% bánatpénzt készpénzben vagy hazai ártampapírokban letenni. — A 10% bánatpénzzel ellátott és szabályszerűen kiállított zárt írásbeli ajánlatok, a melyek az árverező bizottság elnökének kezéhez teendők le, csakis az árverés megkezdéseig d. e. 9 óráig fogadtnak el, — utó ajánlatok tekintetbe nem vétetnek.

Az árverési [és szerződési] feltételek a fogarasi m. kir. járási erdőgondnokság és a fogarasi járás főszolgabírájának irodájában a hivatalos órák alatt megtekinthetők.

Az erdő a fogarasi állomástól 23,80 klm. távol-ágra fekszik s jó uttal bír.
Fogaras, 1908. évi november 9-én.
Bartalits,
főszolgabíró h.

Szám 744—908. végreh.

Árverési hirdetés.

Alulírott bírósági végrehajtó az 1881. évi LX. t. c. 102. §-a értelmében ezennel közhírré teszi, hogy a fogarasi kir. járásbírósnak 1908. évi V. 661/1 számú végzése következtében Dr. Vasu Oktáv fogarasi ügyvéd által képviselt fogarasi kereskedő János Ignác javára 182 K. 79. fill. s jár. erejéig 1908. évi aug. hó 25-én foganatosított kielégítési végrehajtás útján felülfoglalt és 1276 K-ra becsült következő ingóságok u. m.: 1 pénzszekrény, 1 jégszekrény és butorok nyilvános árverésen eladatnak.

Mely árverésnek a fogarasi kir. járásbírósnak 1908-ik évi V. 661/2. számú végzése folytán 182 kor. 79 fill. tőkekövetelés, ennek 1908. évi január hó 17. napjától járó 5% kamatai, és eddig összesen 88 kor. 68 fillérben bíróság már megállapított költségek erejéig Alsószombattalva községbe leendő megtartására 1908. évi december 1-ik napjának d. e. 9 órája határidőül kitűzetik és ahhoz a venni szándékozók ezennel oly megjegyzéssel hivatnak meg, hogy az érintett ingóságok az 1881. évi LX. t. c. 107. és 108. §-ai értelmében készpénzfizetés mellett, a legtöbbet ígérőnek, szükség esetén becsáron alul is elfognak adni.

Amennyiben az elárverezendő ingóságokat mások is le- és felülfoglaltatták és azokra kielégítési jogot nyertek volna, ezen árverés az 1881. évi LX. t. c. 102. §. értelmében ezek javára is elrendeltetik.

Fogaras, 1908. nov. hó 16. napján.

Gyárfás Ferenc,
kir. bír. végrehajtó.

Két egészséges, tiszta urilakás azonnal
kiadó.

I. 3 szoba, 1 konyha, tüvegfolysó, pince, berendezett villanyvilágítás. 340 kor.

II. 5 szoba, téli és nyári konyha, 2 speiz, fürdőszoba, díszkert etc. berendezett villanyvilágítással. 900 kor.

Bővebb felvilágosítás a kiadóhivatalban

„M-i-i-t?” — „Papa megengedte! Hisz' valódi Jacobi-féle Antinicotin-cigarettafüvegyek fadóhozban.

Figyelem! Csakis a „JACOBI” jelzéssel valódi! Minden fadóhoz egy érdekes bűvészkártyát tartalmaz.

Hirdetések

felvételnek

e lap kiadóhivatalában.

Egy nagyon jókarban levő

koncert-zongora

jutányos áron

= ELADÓ. =

Bővebbet a kiadóhivatalban.

2 jókarban levő szabadon futó

bicikli

jutányos áron

ELADÓ.

Bővebbet

a kiadóhivatalban.

KÖHÖGÉS!

A ki saját magát vagy gyermekeit köhögés, rekedtség, torokhurut, görcs és számarhurutos köhögéstől megmenteni akarja, vegye az orvosilag kipróbált és ajánlott

Kaiser-féle

mell-Caramelleket

a 3 fenyő jellel

5500 közjegyzőileg hitelesített bizonyítvány.

Csomagja 20 és 40 fill.

Szelencéje 80 fillér.

Kapható: Hermann J. P., dr. Kontesveller Károly gyógyszerártaiban és F. A. Pildner Steinburg örangyalhoz címzett gyógyszerártaiban.

— Divatos —

férfiruhákat

— vagy —

télikabátokat

rendelünk ott a hol megbízható garanciát kapunk, mint ilyen elsőrendű céget ajánljuk t. olvasóinknak a FŐVÁROSI VERSENYSZABÓAGOT Budapest, Thököly-ut 3, ahol 30 koronaért készítenek mérték után saját műhelyünkben remek szabásban és finom kivitelben divatos és elegáns férfiruhákat vagy télikabátokat a legfinomabb szövetekből. Fenti cég kívánatra vidékre mintákat bérmentve küld.

Angol- és francia

szabásznati női-tanfolyam!

Van szerencsém a nagyérdemű közönség b. tudomására hozni, miszerint Görög-utca 5. hsz. alatt 2 hónapi időtartamra

— angol- és francia —

szabásznati női-tanfolyamot

nyitok: december hó 1-től.

Bel- és külföldön szerzett tapasztalatom teljes garanciát nyújt arra, hogy növendékeim igényeit kielégíthessem. Ugy a szabásznatért, valamint az összeállításért felelősséget vállalok.

Szíves pártfogást kér

teljes tisztelettel:

ROÓZ MÓR,

angol- és francia női-szabó.

Vegyenek csak

Szt.-Petersvári sárczipó
utóterhétlen a tartósságban.

Valódi csak ezen 1860. T. P. A. P. M. HÁROMSZÖGŰ VÉDJEGGYEL

Pesti Magyar Kereskedelmi Bank nagyszombeni fiókja

Alapított 1841-ben.

Nagy piac 2. szám.

Alapított 1841-ben.

Alaptőke és tartalékalapok 93 millió korona.

Betétek elfogadása takarékpénztári könyvecskére
folyó számlára és pénztári jegyekre.

Értékpapírok, idegen pénzek, ércpénzek vétele és eladása.

Értékpapírok átvétele őrzésre és kezelésre.

Kölcsönök nyújtása értékpapírokra mérsékelt kamat mellett.

Szelvények és kisorsolt értékek beváltása.

Bel- és külföldi váltók és utalványok leszámítása v. vásárlása.

Katonai házassági óvadékok beszerzése.

Sorsjegyek árfolyamvesztés elleni biztosítása.

Tőzsdéi megbízások teljesítése.

Tőkebefektetésre különösen alkalmasak a Pesti M. Kereskedelmi Bank 4% és 4 1/2% adómentes záloglevelei és községi kötvényei, melyek a közigazgatás minden ágazatán biztosítékul és bányapénzül elfogadhatók. Ezen óvadékképes záloglevelek és községi kötvények árvapénzek elhelyezésére, valamint katonai házassági óvadékokra alkalmasak.

Minden a bank és takarékpénztári üzlettel kapcsolatos ügyben úgy szóbeli, mint írásbeli uton díjmentes felvilágosítás.

A készlet gyorsabb eladhatása miatt

Caspari Frigyes

és Társai

Medgyes (Nagyküllöm.)

faiskolái

leszállított áron ajánlják összes faiskolai cikkeiket u. m.: magonc, kőmagu és csontár gyümölcsfákat, pászmete és ribiszke cserjéket, málnákat, földiepret, diszcserejéket, gyümölcsfa vadoncokat, sövénynek valót, tülvelű fákat, rózsákat stb.

Árjegyzék kívánatra bérmentve.

Hirdetések jutányos árban felvételnek e lap kiadóhivatalában.

PÉNZ

KÖLCSÖNT

kieszközlünk 1800 K évi fizetéstől kezdve köztisztviselőknek és katonatiszteknek a legtöbb esetben kezes nélkül, kötelevényre 10—30 éves törlesztésre 6—6 1/2% kamatra. Régi tartozásokat előnyösen konvertálunk. Minden köztisztviselő tegyen hozzánk kérdést a szükségelt kölcsön tárgyában, mert vállalatunk a legnagyobb bankokkal állván összeköttetésben, módunkban áll az egyáltalán elérhető legnagyobb összegű kölcsönt a legelőnyösebb feltételek mellett kieszközölni.

Levélbeli kérdezősködésnél okvetlen megirandó a kölcsöntkérő neve, állása, lakhelye, kora, szolgálati ideje, fizetése, fizetését terhelő tartozások összege és hogy van-e biztosítási kötvénye. Ezek közlése után mi díjtalanul részletes felvilágosítással szolgálunk. **Előleges költséget nem kérünk, a közvetítési díj pedig a kölcsön felvétele után fizetendő.**

Váltókölcsönt magánosoknak, tárcahitelt nagyobb kereskedőknek, vállalkozóknak stb. továbbá kölcsönt biztosítási kötvényre, sorsjegyekre, értékpapírokra, katonai házassági óvadéokra, vidéki takarékpénztárak és bankok részvényeire egy nap alatt legolcsóbban folyósíthatunk. Kérdezősködéshez válaszbélyeg csatolandó.

Gerő Testvérek,

törv. sz. bej. hitelvéllalata: Budapest, VIII. Rákóczi-ut 57. sz.

== Egy teljesen új ==

kredenc

olcsó áron

== ELADÓ. ==

Bővebbet

== a kiadóhivatalban. ==

Kitünő minőségű és legmagasabb szilárdságú Portland-Cementet ajánl olcsó áron a

Portland-Cement-Gyár

Brassóban.

Fogarasra kapható: Gebauer W., Schul H. és Thierfeld L. urak kereskedéseiben.

Ny. Thierfeld Dávid könyvnyomdájában, Fogarasra.